

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. 070-11.98.43

✕

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

✕

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

NOV. 1960
9e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Nieuwe werkgroepen	Blz.	163
Federatie Den Haag	"	163
Steunfonds Praktisch Humanisme	"	163
Lezingen Dr. Szczesny	"	163
Benoemingen	"	163
Herdruk	"	163
Het Woord van de Week	"	163

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag	"	164
---------	---	-----

HUMANITAS

Afdelingsnieuws	"	164
Bejaardenzorg	"	165
Tweejaarlijks Huishoudelijk congres van Humanitas	"	165
Nejaarsconferentie voor gewestelijk kader	"	165
Landelijke sectie Reclassering	"	165
Stichting Kindertehuizen Humanitas (jaarverslag)	"	165/166
Kaderblad "Humanitas"	"	166

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Oprichting gemeenschap Leeuwarden	"	166
-----------------------------------	---	-----

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Afdelingsnieuws	"	167
-----------------	---	-----

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Bestuurswisseling	"	167
Afdelingsnieuws	"	167

HUMANISTISCH THUISFRONT

Jaarverslag 1959	"	167/168
Collecte - ruzie in Den Haag	"	168

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Afdelingsnieuws	"	169
"Vernieuwing"	"	169
Jaarverslag 1959	"	169

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden november en december voor de VARA	"	169
Belgische uitzendingen	"	170

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Blz. 170

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

" 170/171

INTERNATIONAAL NIEUWS

België

" 171

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Humanisten niet aanwezig in forum over verzuiling
(Het Vrije Volk)

" 171

Lezing Ds. Kalf met daarop ingezonden stukken
(De Friese Koerier en De Leeuwarder Courant)

" 171/172

Humanistische rubrieken

Humanistische rubriek in Het Parool

" 172

Humanistische rubriek in Het Rotterdams Parool, Het Haags
Dagblad en Het Nieuw Utrechts Dagblad

" 173

Boekbespreking

Boek van Szezesny besproken door H.B.-lid Hum. Verbond
(Het Vaderland)

" 173/174/
175

Nagekomen verslagen, reportages enz.

Pater Stokman over verdraagzaamheid (Het Vrije Volk)

" 175/176

HUMANISTISCH VERBOND

Nieuwe werkgroepen.

Op initiatief van de gemeenschap Gouda zijn in Boskoop de eerste contacten gelegd om tot stichting van een werkgroep te komen. Ook in Coevorden hebben hierover besprekingen plaats gevonden. Het ligt in de bedoeling over enige tijd tot vorming van gemeenschappen te komen.

Federatie Den Haag.

De plannen om van de gemeenschap Den Haag een federatie te maken met vier afzonderlijke gemeenschappen, zijn gedeeltelijk reeds uitgevoerd. Verwacht mag worden, dat in begin 1961 de definitieve vorm een feit zal worden.

Steunfonds Praktisch Humanisme.

De Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme heeft een eigen orgaan in een oplage van 30.000 exemplaren uitgegeven ten dienste van haar werk. Met medewerking van gemeenschappen is dit orgaan onder een groot aantal buitenkerkelijken verspreid en is hen om financiële steun gevraagd.

Lezingen Dr. Szczesny.

De belangstelling voor de lezingen van de auteur van "De toekomst van het ongeloof" is zeer groot geweest. Deze bijeenkomsten werden resp. in Den Haag, Rotterdam, Utrecht en Amsterdam gehouden. Van protestantse en humanistische zijde werd eveneens het woord gevoerd. Dr. Szczesny heeft een bezoek gebracht aan het Erasmushuis en werd ingelicht over het werk van het Humanistisch Verbond in Nederland.

Benoemingen.

Op voordracht van de Centrale Commissie Geestelijke Verzorging benoemde het hoofdbestuur in zijn vergadering van 29 oktober 1960 tot plaatselijk geestelijke raadslieden de dames Mej. Zr. D. Snel te Enschede, Mevr. W.E. Tomasson-Lovink te Lochem, Mej. Mr. H.G. Veth te Almelo en de Heer J. ter Schegget, eveneens te Almelo.

Herdruk.

Omdat de voorraad uitverkocht was, is de brochure "Beginsel en Doel van het Humanistisch Verbond" herdrukt. Dit is reeds de 7e druk. Belangstellenden kunnen een exemplaar bestellen bij het Centraal Bureau, Oudegracht 152 te Utrecht.

Het Woord van de Week.

Abonné's op dit blad en leden van de Humanistische Luisterkring, die geen lid van het Humanistisch Verbond zijn, kunnen tegen de ledenprijs van f.5.-- per jaar een abonnement krijgen op het veertiendaags orgaan van het Verbond, "Mens en Wereld". Wanneer men zich op dit orgaan voor 1961 wenst te abonneren, ontvangt men alle nog in 1960 verschijnende nummers gratis. Indien men hiertoe over wenst gaan, dient men f.5.-- over te schrijven op postrekening 304.960 t.n.v. het Humanistisch Verbond te Utrecht met als vermelding: Nieuw abonné 1961 - Lid Luisterkring no.

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag.

De Humanistische Stichting Socrates houdt op 11 december 1960 een landdag in de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort. Het onderwerp luidt:

"De functie van de kunst bij de zelfontdekking van de mens".

Herkennen wij ons in de moderne literatuur.
en wordt ingeleid door Prof. Dr. J.C. Brandt Corstius.

De landdag staat onder voorzitterschap van Prof. Dr. L.G. van der Wal.

Aanvang 11.00 uur.

Nadere inlichtingen bij het secretariaat: Oudegracht 152 te Utrecht.

-o-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"HUMANITAS"

Afdelingsnieuws.

De afdeling Zwolle heeft op 28 oktober 1960 het nieuwe afdelingsbureau, Rozenstraat 2b op plechtige en feestelijke wijze in gebruik genomen.

In de afdeling Den Haag werd een nieuwe bel-étage van het afdelingsbureau aan het Oranjeplein 40 in gebruik genomen. Belangstellende leden hebben zich op zaterdagmiddag 5 november er van kunnen overtuigen, dat hun bestuur voor een bescheiden maar praktische werkruimte voor kader en medewerkers heeft kunnen zorgen.

Tegelijkertijd heeft de afdeling Den Haag een "Rodeo-fair" georganiseerd in de grote hal van Houtrust, waarvan de opbrengst ten goede komt aan het maatschappelijk werk.

In verband met deze feiten hield de Haagse afdeling een persconferentie, speciaal voor de Haagse bladen, op 25 oktober. Vertegenwoordigd waren: Het Haags Dagblad, Het Vrije Volk, Het Vaderland en De Haagse Courant, terwijl het Haagse blad De Posthoorn bericht van verhindering zond en om gegevens vroeg.

Alle vijf bladen namen zeer positief gestelde berichten op. Verschillende bladen zelfs meer dan één bericht, omdat zij de Rodeo-fair, het werk van Humanitas en de Rolot-actie als verschillende onderwerpen beschouwden, waarvan afzonderlijke berichten moesten worden gewijd.

De afdeling Amsterdam hoopt begin december het kortgeleden aangekochte tot afdelingsbureau bestemde pand aan de Den Texstraat 1 te betrekken. Een aantal afdelingsleden heeft als vakman of bekwaam amateur het bestuur veel kosten bespaard bij herstel, verbouwing en inrichting.

Het Amsterdamse Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden zal ook in dit 12 kamers tellende gebouw een goede huisvesting vinden.

De afdeling 's-Hertogenbosch van Humanitas heeft in oktober de droeve plicht gehad, het overlijden van zijn algemeen geachte en beminde voorzitter, de heer W.W. Kaasjager, te melden.

Bejaardenzorg.

De afdeling Leiden heeft in september in "De Tuinstad" de derde bejaardensociëteit geopend.

Tweejaarlijks Huishoudelijk congres van Humanitas.

De afdeling Amsterdam zal als gastafdeling voor het congres van Humanitas in 1961 optreden. Het congres zal in de tweede helft van oktober worden gehouden.

Najaarsconferentie voor gewestelijk kader.

Het programma van de conferentie voor gewestelijk kader van Humanitas, te houden op 19 november te Utrecht in het N.V.-huis, luidt als volgt:

- + 15.00 - 15.15 uur: aankomst en thee.
- 15.30 - 16.00 uur: inleiding door de voorzitter Mr.Dr. J. In 't Veld.
- 16.00 - 17.15 uur: vragen en discussie naar aanleiding van de inleiding en de stellingen.
- 17.30 - 18.30 uur: broodmaaltijd.
- 18.30 - 20.30 uur: gelegenheid voor de gewestelijke vertegenwoordigers eigen vragen en opmerkingen, in verband met het besproken onderwerp, naar voren te brengen.
Nabespreking.

Het onderwerp der bespreking zal zijn:

"Samenwerkingsorganen in de provincie, de vertegenwoordigingen van Humanitas daarin en de problemen die zich daarbij voordoen, met speciale aandacht voor de opbouworganen".

Landelijke sectie Reclassering.

In het kader van de landelijke sectie Reclassering is ingesteld de "Commissie onderdak". De opdracht van deze commissie luidt:

1. Nagaan welke behoefte er, in het bijzonder in de grote steden, bestaat tot het verlenen van tijdelijk onderdak aan reclassenten en andere personen, die een goede opvang vragen in een situatie dat zij hieraan dringend behoefte hebben.
2. Nagaan welke middelen voor deze opvang zouden kunnen worden bedacht.
3. Suggesties aan de hand te doen op welke wijze onze vereniging aan een eventuele behoefte zou kunnen voldoen a) in eigen beheer, b) in samenwerking met een andere instelling, c) eventueel op andere wijze.

Stichting Kindertehuizen Humanitas (jaarverslag).

De Stichting Kindertehuizen Humanitas heeft haar jaarverslag over 1959 gepubliceerd. Wij nemen daaruit de volgende gegevens voor U over:

In 1959 was de gemiddelde bezetting 34,9 kinderen per dag.
(1958: 34,8; 1957: 34,6; 1956: 33).

Het aanbod van kinderen was voldoende. Personeelsonderbezetting was voor een klein deel schuld aan de nog iets te hoge onderbezetting met kinderen. De ervaring leert echter ook, dat voor een doorgangshuis als "Ellinchem",

waar de bezetting regelmatig wisselt, gerekend dient te worden op een onderbezetting van ca. 8%.

Het totaal aantal verpleegdagen bedroeg 12.748, verdeeld over 57 kinderen.

De verdeling over de verschillende categorieën plaatsende instellingen was als volgt:

	<u>aantal kinderen</u>	<u>aantal verpleegdagen</u> 2)
Kinderrechters	24	5.269
Raden voor de kinderbescherming	7	1.267
Ouders	1	246
Gemeentelijke Diensten	6	1.519
Voogdijvereniging Humanitas	7	1.270
Andere verenigingen	<u>12</u>	<u>3.177</u>
	57 1)	12.748

1) 2 dubbeltellingen

2) Het aantal kinderen onder toezicht van gezinsvoogden(essen) van Humanitas-afdelingen bedroeg in deze categorie: 13 kinderen - 2.792 verpleegdagen.

Op 1 januari 1959 waren in "Ellinchem"	35 kinderen
Opgenomen werden	<u>20</u> "
	55 "
Er vertrokken	<u>20</u> "
	<u>35</u> "
	=====

De kinderen, die uit "Ellinchem" vertrokken, gingen naar:

Ouderlijk huis	9
Pleeggezin	3
Interne betrekking	3
Andere inrichting	4
Ziekenhuis	<u>1</u>
	<u>20</u>
	=====

Kaderblad "Humanitas".

Het oktobernummer van "Humanitas" bevat o.m. de volgende artikelen:

- J.E. Verwoerd - Sociale gedragvorming;
 - H. Beuke - Wantoestanden? in Nederlandse inrichtingen voor kinderen;
 - Mej. L. Hijmans - Gemeenschappen in beweging;
- Landelijke contactdag leidster kinderverzorging.

-0-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Oprichting gemeenschap Leeuwarden.

Op 17 oktober jl. is in Leeuwarden een nieuwe gemeenschap van de H.J.G. opgericht. Het secretariaat is gevestigd: Lucas van Leydenstraat 21.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Afdelingsnieuws.

Na de zeer geslaagde zomerkampen was er een tweede reden tot opgewektheid in de H.J.B., nl. de oprichting van een nieuwe afdeling in Zwolle op 18 september jl. Een aantal nieuwe, jonge leden zetten zich hier met enthousiasme in.

Bij een aantal andere leden viel een daling in het enthousiasme te constateren; met name de afdeling Dordrecht moest met ingang van 1 september worden opgeheven.

In de overige afdelingen werden de activiteiten weer op de normale manier hervat, waarbij ten eerste opgemerkt moet worden een opbloei in de dit jaar vrij inspiratie-loos geweest zijnde afdeling Amsterdam en ten tweede de samenvoeging van de twee Haagse afdelingen, o.m. tengevolge van een groot ledenverlies.

-o-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Bestuurswisseling.

Na het congres op 4 november 1960 wordt het ab-actiaat van de S.V.H.G. "Socrates" waargenomen door de Heer H. de Waal, Coendersstraat 14, Delft, ab-actis I voor het jaar 1960-1961.

Afdelingsnieuws.

Afdeling Delft:

Prof. Mr. A.D. Belinfante hield op 8 november een lezing over "Rechtsfilosofie".

Afdeling Amsterdam.

Op 6 oktober heeft Mr.Dr. J. In 't Veld een eerstejaarslezing gehouden over "De betekenis van het humanisme voor de Westerse cultuur".

Op 15 en 16 oktober werd een najaarsweekend georganiseerd, gewijd aan onze verhouding tot de onderontwikkelde gebieden.

Afdeling Leiden.

In de loop van de tweeweekse kennismakingsperiode heeft Hella Haasse de eerstejaarslezing gehouden over de Engelse schrijfster Iris Murdoch.

-o-

HUMANISTISCH THUISFRONT

Jaarverslag 1959.

Het jaarverslag 1959 is verschenen; wij ontleen hieraan de volgende gegevens:

Het aantal deelnemers aan de bezinningsbijeenkomsten voor militairen in het vormingscentrum bedroeg in 1959: 1465.

Bezoekers van de militaire tehuzen van het Humanistisch Thuisfront in 1959:

"De Woldberg" te Doornspijk (geopend 19 mei 1959)	:	36.000
"'t Adlerhuis" te Amersfoort	:	10.000
"Het Hunehuis" te Havelte	:	30.000
"De Leemberg" te Nunspeet	:	30.000

Collecte - ruzie in Den Haag.

Het Protestants Interkerkelijk Thuisfront kan maar geen manier vinden om tot samenwerking met het Humanistisch Thuisfront te komen ten aanzien van de collecte-regeling voor dit thuisfront in Den Haag.

In 1959 verleenden B. en W. van Den Haag aan P.I.T. en het Humanistisch Thuisfront vergunning voor een gecombineerde collecte. P.I.T. deelde echter mede tegen een gecombineerde collecte principiële bezwaren te hebben en deze vergunning dus niet te zullen aanvaarden.

Het Humanistisch Thuisfront had geen bezwaren. Gevolg is geweest dat alleen dit thuisfront gecollecteerd heeft.

Voor het jaar 1960 hebben beide organisaties opnieuw een vergunning aangevraagd om te mogen collecteren.

B. en W. deelden mede aan de beide organisaties, dat de week van 17 tot en met 22 oktober voor de thuisfronten was gereserveerd. Om tegemoet te komen aan de bezwaren deden B. en W. het volgende voorstel: de eerste drie dagen van deze week een huis-aan-huiscollecte voor het ene thuisfront en de volgende drie dagen voor het andere thuisfront, waarvan de laatste dag tegelijk voor straatcollecte zou mogen worden gebruikt. Dit zou dan een wisselsysteem worden, zodat de thuisfronten om en om het ene jaar de eerste drie dagen en het volgende jaar de tweede drie dagen ter beschikking zouden krijgen. Aangezien het Humanistisch Thuisfront in 1959 een straatcollecte had mogen houden, zou het dit jaar in aanmerking komen voor de eerste drie dagen, dus alleen voor een huis-aan-huiscollecte.

Het Humanistisch Thuisfront accepteerde deze regeling. Bij brief van 23 juli berichtte het aan B. en W. van Den Haag, dat het voor het jaar 1960 gaarne gebruik zou maken van het aanbod, op de dagen 17, 18 en 19 oktober een huis-aan-huiscollecte te houden.

Vanzelfsprekend gaat aan zo'n collecte wel de nodige organisatie vooraf en het Humanistisch Thuisfront begon dus spoedig nadat het dit aanbod had gekregen met de voorbereiding van deze collecte.

Op 23 september berichtten B. en W. aan het Humanistisch Thuisfront, dat het P.I.T. ook met deze regeling niet accoord ging en dat daarom op het verzoek om een vergunning tot het houden van een collecte in het jaar 1960 in Den Haag afwijzend moest worden beschikt.

Het Humanistisch Thuisfront heeft nu een adres gericht aan de Gemeenteraad van Den Haag, waarin het van zijn grote teleurstelling blijk geeft en wijst op het onbevredigende van het feit, dat het verzoek van het Humanistisch Thuisfront, dat zich met de door B. en W. voorgestelde regeling accoord verklaarde, werd afgewezen omdat het P.I.T. zich daarmee niet accoord verklaarde.

Het Humanistisch Thuisfront heeft een en ander eveneens aan de redacties van de Haagse bladen medegedeeld, waarbij de afschriften van de gevoerde correspondentie tevens zijn overgelegd, evenals dit bij het adres aan de Gemeenteraad is geschied.

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Afdelingsnieuws.

De rij van bijeenkomsten in dit seizoen werd op 10 oktober geopend door de afdeling Woerden en wel met een bespreking over "Subsidie aan bezinningscentra en kerken", na een inleiding van de algemeen secretaris H. van Woudenberg.

De afdeling Hilversum hield op 19 oktober haar jaarvergadering en besprak tevens het winterwerk. Tot slot luisterde men naar een aantal grammofoonplaten.

De afdeling Gouda hoopt haar leden op 15 november bijeen te zien, om te luisteren naar een inleiding van Meyer de Vries over "Humanisme en dictatuur".

De afdeling Den Haag kwam op 4 november bijeen om enige huishoudelijke zaken te behandelen en wil op 30 november het bevolkingsprobleem laten behandelen door inleiders van de drie werkgemeenschappen.

"Vernieuwing".

Het oktobernummer van "Vernieuwing", het orgaan van de H.W.G. bevat o.a. het jaarverslag over de verrichtingen der werkgemeenschap over de periode 1959/1960.

De toto-geschiedenis wordt nogmaals besproken door de redacteur K. Timmerman.

In zijn tweede artikel over geestelijke verzorging geeft M.G. Warffemius de beslist ondemocratische wijze van behandeling aan, die met name ten opzichte van de geestelijke zorg voor niet-kerkelijke militairen in dit "christelijk" bestuurd land wordt toegepast.

Verder treft U in dit nummer artikelen aan over de openbare school en over de schilder Anton van Dijk.

De rubriek "Dingen van de dag" geeft weer tal van interessante citaten uit velerlei bladen.

Jaarverslag 1959.

Het jaarverslag 1959 van de H.W.G. is verschenen. Wij ontleen hieraan de volgende gegevens:

Het maandblad "Vernieuwing" won in 1959 300 abonné's.

Het aantal afdelingen steeg tot 37.

Het ledenaantal steeg van 5202 tot 5853.

-o-

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden november en december voor de VARA.

20 november : Dr. H. Bongers "De derde krachtbron".

27 november : Mej. Mr. J.J.Th. ten Broecke Hoekstra "Verdraagzaamheid".

4 december : Prof. Dr. Libbe van der Wal "En wat zegt de Humanist daarvan?".

Wij herinneren nog eens aan de Belgische uitzendingen:

Brussel Vlaams : alle woensdagen om 18.00 uur;
Brussel Frans : alle zaterdagen om 19.00 uur.

-o-

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Verschenen is nummer 3 van de zevende jaargang van Rekenschap, drie-maandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur, uitgegeven door de Huma-nistische Stichting Socrates.

Inhoud:

Libbe van der Wal : Douwe Kardon vertelt.
J.P. van Praag : Actieve verantwoordelijkheid.
Kwee Swan Liat : Stromingen in het Chinese denken.

-c-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

THE RADICAL HUMANIST (INDIA)

Sept. 11 - 1960

No. 37

Concept of culture
IRI Camp 1960 - A Report
A plea for consistency

R.L. Nigam
V.B. Karnik

Sept. 18 - 1960

No. 38

Same thoughts on the events of
Assam Samadarshi
Assam and the Constitution
IRI Camp 1960 - A Report

Sachin Roy
R.L. Nigam

Sept. 25 - 1960

Nos. 39-40

Tensions and conflicts in world
affairs
A suggestion for the avoidance of
war
The world crisis and its challenge
to the individual
Violence: A cultural problem
World communism today
World crisis
World tension in its new dimension

Ellen Roy

Bertrand Russell

J. Henry Lloyd
David McCutcheon
Philip Spratt
M.N. Roy
K.K. Sinha

THE HUMANIST (USA)

July/August - 1960

No. 4

Humanism of Edward Scribner Ames
Leo Szilard and 20th century
science
The banal and costly funeral
Thomas Jefferson: Humanist

Van Meter Ames

Theodore T. Puck
Vern. L. Bullough
Charles S. Blinder-
man
David L. Wright

A measure of contentment

THE HUMANIST (ENGLAND)

November - 1960

Freedom from hunger
Reading as Drug-Addiction
Liberal studies for technicians
Wilhelm Reich defended
The future of Humanism
Critics of Darwinism
A Pre-Christian Messiah
Race relations in Britain

Peter Ramsay
C.G.L. Du Cann
Peter Wales
Paul Edwards
David G. Jenkins
W.E. Swinton
Martin A. Larson
D.G. MacRae

NEWS AND NOTES (ENGLAND)

November - 1960

Right action
Can Humanism show the way?

J.B. Coates

-0-

INTERNATIONAAL NIEUWS

B e l g i ë.

Het Belgisch Humanistisch Verbond houdt op 3 december a.s. een buitengewone algemene vergadering, waarop de beginselverklaring aan de orde wordt gesteld.

-0-

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Humanisten niet aanwezig in forum over verzuiling (Het Vrije Volk).

Humanisten niet aanwezig, constateert Het Vrije Volk van 15 oktober, in een verslag van een forumdiscussie over verzuiling, georganiseerd door de A.M.V.J. Het forum bestond uit de Heren: Prof. Dr. J.P. Kruyt en Mr. H. Stufkens, beiden Protestants, Prof. Dr. J. Heterman, Katholiek en Dr. E. Diemer, Protestants. De humanistische stem en zuil ontbrak in het gezelschap, schrijft Het Vrije Volk.

Lezing Ds. Kalf met daarop ingezonden stukken (De Friese Koerier en De Leeuwarder Courant).

Volgens verslagen in De Friese Koerier van 19 oktober en in De Leeuwarder Courant van 19 oktober hield Ds. Kalf zijn bekende lezing over "Het Humanisme, de vijand op pantoffels". De inhoud van deze lezing hebben wij al zo vaak geciteerd, dat wij deze bij onze lezers bekend mogen veronderstellen.

In de Leeuwarder Courant van 22 oktober waren twee ingezonden stukken opgenomen, welke wij hieronder voor U laten volgen:

" "De vijand op pantoffels"

" Volgens het verslag in de L.C. dd. 19 oktober heeft Ds. "H.S.J. Kalf op de landdag van de Ned.Chr. Vrouwenbond het "hedendaagse humanisme betiteld als "de vijand op pantoffels". "Genoemde spreker had zich mijns inziens echter wel eens mogen "verdiepen in de beginselen en het streven van het humanisme,

"vóór hij een dergelijke toespraak hield, want zijn uitlatingen waren op zijn zachtst gezegd bezijden de waarheid. Eén van de hoofdbeginselen van het humanisme is verdraagzaamheid. De term "in godsdienstzaken maken de mensen maar ruzie" zal wel niet van een humanist afkomstig zijn, evenmin als een humanist iets tegen zondagsheiliging in christelijke zin heeft. Men is daar naar mijn mening verder niet tegen godsdienstonderwijs op openbare scholen, maar wel tegen de verplichting hiervan. Als Ds. Kalf de moed nog eens kon opbrengen een humanistische bijeenkomst te bezoeken, zou hij ongetwijfeld merken, dat zijn theorie over aquariumvisjes uit de lucht gegrepen is. Het christelijk stempel op het volksleven in Nederland wordt zeker niet bestreden; wel streeft men naar gelijkstelling van christelijke en niet-christelijke groepen, o.a. inzake zendtijd en geestelijke verzorging in het leger. Dat de humanist in zekere zin een egoïst is, zal ook wel uit de fantasie van de betrokken spreker ontsproten zijn. Hopelijk doet deze uitleg de foutieve indruk, die zonder twijfel omtrent het humanisme gewekt is, enigszins teniet."

===

"De duivel op pantoffels"

"Het loont de moeite niet op het bakerpraatje van Ds. Kalf over het humanisme, waarmee men bij een bepaald gedeelte van de bevolking naar het schijnt nog terecht kan, in te gaan. Alleen een vraag: "Dominee, begrijpt gij niet, dat hetgeen gij aan het humanisme verwijt, (nl. egoïsme) op het christendom kan terugvallen?"."

-o-

Humanistische rubrieken.

Humanistische rubriek in Het Parool.

In Het Parool van 20 oktober verscheen weer de rubriek Nieuws uit de humanistische wereld. Ditmaal werd een artikel uit Mens en Wereld over het probleem eed of belofte uitvoerig aangehaald. Er werd nog bij vermeld, dat ook in Engeland de leden van de rechterlijke macht wel eens blij geven van geïrriteerdheid wanneer iemand de belofte wenst af te leggen. Dit is medegedeeld in The Monthly Record, het orgaan van de South Place Society, aldus Het Parool.

Verder wordt in deze rubriek nogmaals Mens en Wereld uitvoerig geciteerd, nl. uit een artikel over de Humanisten voor de B.B.C.

De lezing die Julian Huxley onlangs voor het vrouwen-uurtje van de B.B.C. heeft gehouden en die in Mens en Wereld werd samengevat, wordt eveneens in deze rubriek weergegeven.

Tenslotte geeft de rubriek een kort interview met Mr. Dr. J. In 't Veld over de vreemde gang van zaken bij de erkenning, of beter gezegd: de nog steeds niet erkenning, door het Ministerie van Justitie van Humanitas als reclasseringsvereniging voor minderjarigen.

Voor het overige bevat de rubriek enig kort humanistisch nieuws, waaronder een citaat uit het jaarverslag van Humanitas en enige mededelingen over de werkzaamheden van de IHEU en van de Humanistische Beweging in India.

Humanistische rubriek in Het Rotterdams Parool, Het Haags Dagblad en Het Nieuw Utrechts Dagblad.

Verschillende bladen van De Nieuwe Pers, waaronder Het Rotterdams Parool, Het Haags Dagblad en Het Nieuw Utrechts Dagblad (die met Het Parool in hetzelfde verband zijn opgenomen) hebben in hun eigen rubriek: De Humanist in de Wereld enige artikelen uit de rubriek van Het Parool overgenomen t.w. het artikel over eed of belofte en het Kort Humanistisch Nieuws.

-0-

Boekbespreking.

Boek van Szczesny besproken door H.B.-lid Hum. Verbond (Het Vaderland).

Het Vaderland van 22 oktober plaatste, groot opgemaakt, twee beschouwingen over het bekende boek van Gerhard Szczesny "Die Zukunft des Unglaubens".

De ene beschouwing is van Dr. D.H. Prins (door Het Vaderland werd bij zijn foto vermeld, dat Dr. Prins hoofdbestuurslid is van het Humanistisch Verbond) en de andere is van Dr. van Veen, directeur van Kerk en Wereld.

Gerhard Szczesny is niet aangesloten bij een humanistische organisatie. Bij het organiseren van zijn lezingenreeks verleende het Verbond, evenals Kerk en Wereld, wel medewerking.

De gedachtenwereld van Szczesny is wel verwant aan, maar kan niet zonder meer gelijkgesteld worden met die van het Verbond. Dr. Prins had in zijn beschouwing bij alle waardering ook enige bezwaren. Wij laten een passage uit zijn artikel, hierop betrekking hebbend, volgen:

" Szczesny's bewogen betoog geeft uiteraard aanleiding tot "kritiek. En niet slechts een enkele keer.

" Zijn beeld van de huidige geestelijke situatie mag tekenend "zijn voor het naoorlogse Duitsland - de kritiek daarginds heeft "juist dát niet in twijfel getrokken - het gaat niet aan dit, "generaliserend, te betrekken op de Westeuropese cultuur als geheel. Bij voorbeeld: de morele, maatschappelijke en politieke "pressie, die de niet-christen ervan terughoudt openlijk voor "zijn overtuiging uit te komen, en die dus schijnchristenen "kweekt, kennen wij hier niet, al is de Nederlandse samenleving "niet geheel zonder zonde wat haar houding tegenover de z.g. "ongelovigen betreft. Ik denk aan de tegenkanting, die de humanistische geestelijke verzorging hier nog steeds ondervindt en "in het bijzonder de wijze, waarop men tegenwerkt.

" De geschiedfilosofische beschouwing over de Joods-christelijke cultuur lijkt mij aanvechtbaar, evenals de typering van het "christendom, welke op één dogmatische vorm ervan betrekking "heeft. Bovendien is het een ernstige lacune, dat er met geen "woord gerept wordt over de binnen de kerken gedane pogingen met "de tijden mee te veranderen.

" Ook uit wijsgerig oogpunt valt er wel iets aan te merken. Het "pleidooi voor een m.i. verouderd determinisme is zwak, evenals "de generaliserende beschouwing over het tekortschieten van de "moderne filosofie.

" Toch, dit alles raakt niet het hart van dit boek. Het is al-"lereerst een aanklacht en een oproep en moet daarnaar beoordeeld

"worden. Een aanklacht tegen het traditionele christendom en de openbare mening voorzover die zich tot spreekbuis daarvan maakt. Een oproep tot hen, die anders denken en zich te gemakkelijk bij de bestaande onzuivere situatie neerleggen.

"Wie het requisitoir van S. leest, zal hem herhaaldelijk gelijk moeten geven en toch, als hij de lange lijst van grieven achteraf overziet vragen: "Is dat niet te veel gezegd?". Zeker er wordt te veel gezegd, een cri de coeur zegt altijd te veel. Maar die mag dan ook niet gemeten worden met de maatstaf van een soort bezonnenheid, welke tegenover zulk een bewogen betoog misplaatst is,

"Zo heeft Friedrich Heer, een katholieke cultuurhistoricus, niet gereageerd. In een onlangs gepubliceerde gedachtenwisseling tussen hem en Szczesny leent hij de aanklacht het oor. Er ontspint zich een belangwekkende discussie, waarin beide partijen elkaar zo ver tegemoetkomen als mogelijk is zonder aan de eigen inzichten tekort te doen. Hieruit spreekt iets van de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid, waartoe Kraemer ten aanzien christenen en humanisten heeft opgeroepen in zijn studie "Kerk en Humanisme", de verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van het waarachtig menselijke in onze cultuur."

Dr. van Veen had, bij alle bezwaren toch ook veel waardering, zoals blijkt uit het begin van dit stuk, dat wij hier laten volgen:

"Het boek van Szczesny is een frontale aanval op het Christendom als gevestigd instituut. De schrijver keert zich met grote kracht tegen de religieuze, wereldbeschouwelijke, zedelijke, culturele en uiteindelijk ook politieke machtsaanspraken van het Christendom. Vooral in zijn briefwisseling met Friedrich Heer is dat duidelijk geworden. Ik geloof, dat ieder Christen er goed aan doet de desbetreffende passages, zowel in deze briefwisseling als in "De toekomst van het ongeloof" nauwkeurig te lezen. Het Christendom als gevestigd instituut is, zo dachten wij, overal in de wereld in verval. En deze afbraak, deze ontideologisering van het Christendom wordt door zeer veel Christenen toegejuicht, omdat alleen een Christelijk geloof, dat niet behoeft te steunen op macht en geen monopoliepositie inneemt, zichzelf kan zijn en toekomst heeft in deze wereld. Maar vooral in West-Duitsland heerst er temidden van alle restauratie kennelijk een klimaat, waardoor er toch nog steeds discriminatie der niet-Christenen plaats vindt. "Geschriften als van David Friedrich Strauss, Ludwig Feuerbach of Friedrich Nietzsche zouden - werden zij thans geschreven - waarschijnlijk tot een publiek schandaal leiden en allerlei interpellaties van de "Christelijke" partijen in de parlementen uitlokken". Aldus Szczesny. Laten wij niet te snel zeggen, dat zoiets in ons land ondenkbaar is geworden.

"Ook in ons land is het Christendom in een aantal van zijn verschijningsvormen 'n nog steeds gevestigd instituut en oefent het bewust en vooral onbewust dwang uit. En wat van een land als de Verenigde Staten te zeggen, waar vooral de publieke opinie het doet voorkomen, dat men Christelijk dient te zijn. Het gaat

"in elk geval Szczesny om twee fundamentele stellingen: primo, "dat de mens humaan kan zijn zonder een specifiek religieuze overtuiging te zijn toegedaan, en secundo, dat hij religieus kan zijn ook wanneer hij er principieel andersoortige geloofsvoorstellingen op nahoudt dan die van het Christendom. Ik meen, dat elk Christen, die de democratie en de verdraagzaamheid lief heeft, deze stellingen zal onderschrijven en met Szczesny elke aanspraak van het Christendom en deszelfs instellingen op enig geestelijk of politiek monopolie zal afwijzen."

-o-

Natuurlijk heeft Dr. van Veen bezwaren, enige daarvan vindt U opgesomd in een ander gedeelte van zijn artikel:

" Ze (d.w.z. de aanval van de schrijver op het Christendom, Red.) is te veel gericht op een bepaald type van Christelijk geloof, niet op het Christelijk geloof als zodanig. Wat b.v. te zeggen van een bewering als deze: "Het christelijk geloof is er ten stelligste van overtuigd, dat het aardse bestaan op zichzelf geen zin heeft, doch slechts als voorbereidende beproeving voor het eeuwige leven; een dergelijke overtuiging moet blind zijn voor de persoonlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid van de mens en moet diezelfde mens blind maken voor de persoonlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid van de mens", enz. Ik wil niet ontkennen, dat er nog steeds zulk Christelijk geloof bestaat, maar dan is het een vervalsing van het Bijbelse geloof. Verzet Szczesny zich teveel tegen een type van piëtisch, levensvijandig geloofsleven, waarin hij zelf is opgevoed? Zoals dat ook met Nietzsche het geval was? In elk geval: vele vrijzinnige en rechtzinnige theologen zullen de vele en gevarieerde opmerkingen over de Christelijke metaphysica, welke in het boek van Szczesny voorkomen óf beamen óf naast zich neerleggen, omdat ze voor de huidige theologie niet terzake zijn.

" Maar dan blijft er in zijn boek een harde kern over, waartegen Christenen alleen maar één kunnen zeggen, terwille van de waarheid. Szczesny ontwikkelt in zijn boek met name op de grondslag van en in relatie tot de moderne natuurwetenschap, een wereldbeschouwing die moet worden afgewezen en ook beslist niet door de natuurwetenschap wordt geëist. Wanneer de schrijver de wereld als een universeel continuum ziet, als hij opkomt voor de essentiële éénheid van al het zijnde", dan kunnen we dat beamen, als deze begrippen die werkelijkheid aanduiden, welke door Christenen "schepping" genoemd worden. Maar de schepping is nog niet de totale werkelijkheid."

-o-

Nagekomen verslagen, reportages enz.

Pater Stokman over verdraagzaamheid (Het Vrije Volk).

In Het Vrije Volk lazen wij de hieronderstaande verklaring van Pater Stokman in de Tweede Kamer:

" "Verdraagzaamheid heeft er", aldus de KVP-woordvoerder, "inhoud en gestalte in verkregen. Die verdraagzaamheid is voor het

"algemeen welzijn een zo groot goed dat zij moet worden toegepast
"op alle kerkgenootschappen en op alle richtingen zonder onder-
"scheid en ook op verenigingen op levensbeschouwelijke grondslag,
"die geen kerkgenootschappen zijn, maar die evenzeer aanspraak
"hebben op bescherming en tegemoetkoming vanwege de overheid". "

Er is dus sinds 1953, toen de Tweede Kamer de motie Stokman aanvaard-
de en waardoor het gelijk recht van de humanistische geestelijke verzorging
ernstig werd bedreigd, wel zeer veel veranderd.

=====